

Biuletyn Polonistyczny

17.04.2017

Data wydarzenia: 29.05.2017 - 30.05.2017

Powroty z grobu. Norwid i poetyckie odkrycia w schyłku XIX wieku

Typ wydarzenia: Konferencja

Miejscowość: Warszawa

Organizatorzy: Wydział Polonistyki UW

Grupy docelowe: Doktoranci, Samodzielni Pracownicy Naukowi, Doktorzy

---

Zakład Literatury i Kultury Drugiej Połowy XIX Wieku

Instytutu Literatury Polskiej Wydziału Polonistyki Uniwersytetu Warszawskiego

zaprasza na konferencję "Powroty z grobu. Norwid i poetyckie odkrycia w schyłku XIX wieku"

W maju 1897, choć data dzienna nie jest znana, Zenon Przesmycki – Miriam odkrył dla siebie i kultury polskiej Norwida. Stało się to w wiedeńskiej Staatsbibliothek, która miała w swych zbiorach lipski tom poety. „Otworzyłem książkę przez ciekawość i od razu pochłonęła mnie poezja. Już pierwszy wiersz [Próby] tego zbioru wstrząsnął mnie. [...] Kto to pisał? Jak mógł poeta taki minąć bez echa?” (za: Norwid. Z dziejów recepcji twórczości, red. Mieczysław Inglot). Jak stwierdza Teresa Walas we wstępie do wyboru wierszy Miriama, ów wreszcie odnaleziony (w ponad dziesięć lat po zgonie autora), wymarzony czytelnik zapomniał o całym świecie i dopiero woźny, prosząc o opuszczenie czytelni, wytrącił go z ekstazy. Skutki wizyty w bibliotece, której 120. rocznica przypadnie w tym roku, stanowią godną okazję uczczenia Miriama, samego Norwida, a wreszcie – innych poetów odchodzących ze świata w goryczy zapomnienia, a powracających w triumfie. Przypadek Norwida jest w kulturze polskiej przypadkiem szczególnym – pytanie, czy jedynym? Namysł nad młodopolskim powrotem Norwida chcemy uczynić zarówno autonomicznym zagadnieniem, jak i pretekstem do przemyślenia na nowo świadectw lektury poezji na przełomie XIX i XX wieku, utrwalonych w wypowiedziach krytycznoliterackich i publicystycznych, ale też autobiograficznych czy epistolarnych. Nie idzie nam jednak o każdą lekturę poezji, lecz o takie, które służyły pokoleniowej autoidentyfikacji, współodpowiadały za kształt świadomości artystycznej. Interesują nas okoliczności i skutki „poetyckich” odkryć czy przypomnień (krytycznoliterackie, translatorskie, edytorskie, literackie), a przede wszystkim ich znaczenie dla epoki.

Na naszej konferencji chcielibyśmy poruszyć, oprócz zagadnień dzieła edytorskiego Miriama, także problematykę młodopolskiej recepcji Norwida i reinterpretacji jego myśli pod wpływem nurtów ideologicznych epoki. Autor Quidama był przecież dla współtwórców i przywódców Młodej Polski osobistością niewygodną, przybyszem spoza kosmopolitycznego panteonu i ustalonych hierarchii wartości. Trzeba było uczynić go swoim, a sam mechanizm „uswojenia” bardzo nas tu interesuje. Nie mniejszą rolę w kontekście jednoczesnych rewindykacji i „uswojeń” odegrało niespełna dekadę wcześniej odkrycie mistycznej twórczości Słowackiego.

Zależy nam także na przeprowadzeniu analogicznych badań w perspektywie europejskiej, gdyż przełom dziewiętnastego i dwudziestego wieku okazał się, zapewne nie przypadkiem, czasem znamienych rewindykacji i odkryć nie tylko w kulturze polskiej. W roku 1893 William Butler Yeats, sam wielki poeta, publikuje wreszcie dzieła zebrane nieżyjącego od sześćdziesięciu lat Williama Blake’a; w 1907 inny świetny poeta, Arthur Symons, ogłasza pierwszą monografię wielkiego wizjonera. Odkryty zostaje poeta jezuita Gerard Manley Hopkins, którego reprezentacyjny wybór ukaże się dopiero w trzydzieści lat po śmierci, w roku 1918, wywierając wielki wpływ na generację T.S. Eliota. Podobny proces ma miejsce w Rosji, gdzie w latach dziewięćdziesiątych odkryty zostaje największy w tej literaturze poeta klasycysta, Jewgienij Baratynski, za życia bez reszty przestonięty postacią Puszkina. W Niemczech Nietzsche w latach osiemdziesiątych odkrywa dla siebie (a także swych czytelników: Thomasa Manna, Stefana George, Rainera Marii Rilkego, Wilhelma Diltheya) zapomnianego Friedricha Hölderlina. Od roku 1908 Norbert von Hellingarth ogłasza, po pół wieku, jego dzieła zebrane.

We Francji Marcel Schwob odkrywa Villona; pojawiają się pierwsze krytyczne wydania Rabelais’go i (wciąż nieznanego w Polsce) François Béroalde de Verville’a; co ważniejsze, przywrócona zostaje przerwana przez Rewolucję wraz z życiem autora twórczość André Chéniera. Wymaga przypomnienia, że publikacja przez Paula Verlaine’a antologii *Les poètes maudits* (1884, lecz najbardziej wpływowe było wydanie trzecie, 1889), zawierającej wiersze Tristana Corbière’a, Arthura Rimbauda, Stéphane’a Mallarmé, Marceliny Desbordes-Valmore, Augusta Villiers de l’Isle Adama i samego antologisty, występującego jako *Pauvre Lélian*, raz na zawsze wyznaczyła nowe drogi poezji w skali całej Europy. W Stanach Zjednoczonych wiersze nikomu za życia nieznanego Emily Dickinson ukazują się, co prawda, stopniowo już cztery lata po jej śmierci (pierwszy wybór: 1890), lecz dopiero pojawienie się całego jej dorobku w roku 1955 zmieniło obraz poezji amerykańskiej, a nawet światowej.

Chcielibyśmy, żeby tę mapę dopełniła rozmowa o poetach, których my – czytelnicy z XXI wieku – odkrywamy jako fundatorów modernizmu. Czy tak samo postrzegali ich współcześni? Czy jednobrzmiący „zestaw” nazwisk poetyckich podałyby współczesny Zenona Przesmyckiego i literaturoznawca dzisiaj? Czy odkryliśmy/ odkrywamy kogoś na nowo i jak zmienia to nasz pogląd na modernizm?

Biuletyn Polonistyczny

Do udziału w konferencji zachęcamy literaturoznawców – polonistów, germanistów, anglistów, romanistów i innych zainteresowanych zaanonsowaną problematyką. Zaproszenie kierujemy do pracowników naukowych i doktorantów.

Konferencja odbędzie się w dniach 29-30 maja 2017 roku na Wydziale Polonistyki Uniwersytetu Warszawskiego. **Opłata konferencyjna** dla uczestników spoza Wydziału Polonistyki wynosi 300 zł. Zapewniamy jeden nocleg. Planujemy publikację pokonferencyjną.

Prosimy o przesyłanie propozycji wystąpień (temat i do 300 słów abstraktu) na adres: poeciXIX@gmail.com. Na zgłoszenia czekamy do 15 kwietnia 2017. Informację o przyjęciu referatów roześlemy do 20 kwietnia 2017. Opłatę konferencyjną uiścić należy do 10 maja.

Organizatorzy:

Dr Eliza Kącka

Dr Łukasz Książyk

(informacja organizatorów)

Data zgłaszania prelegentów: 15.04.2017 21:30

Linki:

- <https://powrotyzza.wordpress.com/>

Słowa kluczowe: recepcja, Norwid, romantyzm